

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia LVIII. Et conueniunt ad eum pharisæi & quidam ex scribis, qui uenerant Hierosolymis. Et cùm uidissent quosdam ex discipulis eius pollutis manibus (id est illotis) edere panes, questi sunt. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

arripere conuenit. Nam qui id faciunt, Dei consilio aduersantur, qui eiusmodi miraculis in Christi sui cognitionem nos adducere conatur.

Christus promi-
scue omnibus
medetur.
Isais 49.
2. Cor. 6.
Psal. 139. 143.
Isais 64.

Deinde aliud bonitatis & benevolentie Christi argumentum est, quod promiscue omnibus medetur, nec rigidi censoris aut iudicis instar in alicuius vitam sue mores inquiri. Lem enim saltem beneplaciti tempus erat (ut propheta ait) non iudicij: & quam hoc nobis necesse sit fieri, ut ipsa alio de testatur. Nam si in iudicium nobiscum descendat Dominus, & iniquitates nostras obferret, quod sustinebit, quando iustitias quoque nostras abominabiles esse constat? At non iudicio nobiscum conueniet Christi, si dum tempus est, ad ipsum conuersi, illius opem ex fide imploremus: cuius clementia infinita exempla in scripturis habentur. Simul vero Christi facilitatem nos imitari debet, ut propterea seueritate & rigidiore censura in fratres tunc utamur, quando afflictis rebus pariter iacetis, quam iudicio contendere, proximi necessitas inebet. Quod imprimis referri debet quod Solomon Ecclesiae suo de obseruandis temporum occasionebus tradidit. *Vi enim tempus est occidendi, & tempus medendi: Ita tempus esse cogitemus, quo hominum vitia corripiamus, aliud vero tempus quo ipsam misericordie & charitatis officia praestemus.*

Diuina Christi
potentia.

At non minus hic diuina Christi virtus elucet, quae omnium morbis ita subito mederi potest, Hanc ita consideremus o fratres, ut illum non minus animabus nostris mederi credamus, quae iam mortis merito a peccati noxa & aeterna damnationis supplicio redempti, & ipsam ex suo spiritu salutis nouas vires indidit, quibus satanae tentationibus resistere, seque Deo puras & impollutas feruere possint. Quorum consideratione ita nos excitari oportet, ut ardeni salutis studio inflammati, iam in Christo quaeramus, inuentam fide vera amplectamur & constanter teneamus. Ita fiet, ut illi merito restitui, cum eodem aeternum viuamus. Ipsi debetur benedictio, honor, gloria & potestas in saeculum. Amen.

ET conueniunt ad eum pharisaei & quidam ex scribis, qui uenerant Hierosolymis. Et cum uidissent quosdam ex discipulis eius pollutis manibus (id est illotis) edere panes, quae sunt. Nam pharisaei & omnes Iudaei, nisi crebro lauerint manus, non edunt, tenentes traditionem maiorum: & a foro reuersi, nisi loti fuerint, non edunt. Et alia multa sunt, quae acceperunt tenenda, nempe lotiones poculorum, & sextariorum, & aramentorum & lectorum. Deinde interrogant eum pharisaei & scribae: Quare discipuli tui non ambulant secundum traditionem Seniorum, sed illotis manibus edunt panem? Ille uero respondens, dixit eis: Enimvero bene prophetauit Isaias de uobis hypocritis, ut scriptum est: Populus iste labijs me honorat, cor autem eorum procul abest a me. Frustra autem me colunt, docentes doctrinas, mandata hominum. Nam omisso mandato Dei, tenetis traditionem hominum, lotiones sextariorum & poculorum, aliaque similia eiusmodi facitis multa.

Argumentum
& usus praesentis
loci.

VT Deus iam inde ab exordio mundi salutarem uerbi sui doctrinam reuelauit, quae homines in uera salutis ratione instituerentur: Ita communis noster hostis satanae in saeculis illam falsis & erroneis traditionibus corrumpere studuit: nimirum ut ea occasione homines a uera Dei cognitione abduci, circa fidem simul & uita officia omnia errarent. Quae causa est, quod fidei uerbi Dei praecomibus semper cum falsa doctrina & illius uicij contentio fuit, quod in scripturis non modo uera doctrina proponitur, uerum etiam falsae doctrinae oppugnatur. Quem morem Christus quoque in praesenti obseruat. Postquam enim discipulis, qui

Act. 15.

Apostoli patrum contemptores esse insimulantur.

De patribus quid sentire conueniat.

Deut. 4. 12.

Christus scribarum accusatio nem diluit. Isaie 29.

Ioan. 5. Humanarum traditionum manitas.

strali, igni purgatorio, baptismis campanarum, & alijs eius farina nenijs lastrandi sue purgandi vim tribuere consueuerunt: cum interim uita innocentiam, charitatis officia & fidem in Christum, qua sola animos nostros purificari Apostoli docent, securi negligant, &c.

Porro uideamus, quibus argumentis suam accusationem nostri illi confirmant. Quare (inquies) cui discipuli non ambulat secundum traditionem seniorum? Seniores & horum statuta allegant, ut Christo inuidiam concilient, ut qui de Senioribus siue patribus communis Iudaeorum gentis ueraciter honorifice sentiat. Solet enim vulgus patrum memoriam & auctoritatem magni facere, & uerbis uerbis seclis putatur, si quis illorum auctoritati aliquid derogat, maxime in ijs, quae ad salutem negotium spectant. Ita enim illorum & fides & salus in dubio vocari uidentur. At qua obsecro in re seniorum traditiones transgressi sunt Apostoli? Cur (aiunt) illorum manibus comedant panem? Pater hoc ne tam grane scelus est, quod à tantis uiris tanto cum conatu accusari mereatur? At talia sunt, quae uerbis tragicis hypocrisis amplificare & exagitare solent. Nam hodie etiam auitam patrum religionem euerisse, Dei cultum dissipasse, fidem abnegasse, ab ecclesia secessionem fecisse, uerissimos ecclesiae mores atque ritus sustulisse, & sacrosanctam patrum memoriam ueraciter traduxisse accusamur. At cum causae quaruntur, ob quas tam horrendis criminibus grauamur, non alia obijci queunt, quam quod Papam ecclesiae caput esse negemus, quod Missae sacrificium uideamus, imagines templis eiecerimus, praeposteram uotorum religionem monachos & moniales liberauerimus, purgatorium ignem, exequias pro defunctis, Diuorum intercessionem, passagium, Romanas uelut, indulgentias & infinita alia ludibrio habeamus, quae patres nostri iam annis plus sexcentis maximo pretio habuerunt. Sed bene res habet & fratres, quando non alia nobis exprobari possunt, quam quae per se nullius momenti sunt, & inani duntaxat patrum nomine palliantur. Possunt excusare Christi exemplum, cui haec ipsa ab hostibus exprobrata sunt. Defendit nos uerum imperatorum auctoritas, apud quos olim pagani suas idolomanias ipsam argumentis uideantur. Et olim Symmachus aras & idola restitui uolens Valentiniano, Theodosio & Arcadio dicitur. Sequendi sunt nobis parentes, qui securi sunt felicitate suos, &c. Sed tenendum est, in religione omnibus seculis duo fuisse patrum genera. Alterum eorum, qui fidei & religionis formam & Deo acceptam ad posterum transferunt, quales in ueteri testamento Adam, Noe, Abraham, Isaac & huius interpretes prophetae, in nouo autem Ioannes Baptistas, Apostoli & uiri Apostolici fuerunt. Alterum uero eorum est, qui posteris temporibus securi, praeter uerbum Dei multa bona quidem zelo, sed non secundum scientiam comenti sunt, quae ritibus à Deo traditis adhaerent, uel cultum Dei externum illustriorem redderent, uel maiorem animorum deuotionem excitarent, uel etiam eò sanctiores haberentur, quò pluribus ceremonijs essent occupati. Tales in ueteri testamento fuerunt, quorum hic fit mentio: at nouissimis temporibus plures eiusmodi exorti sunt, quorum quidam in Concilijs publica auctoritate ad nouos ritus inuehendos abusi sunt, alij priuatis apparitionibus gloriando rudibus & incautis imposuerunt. At cum nulli hominum in Dei uerbum uis sit, ut illud quid uel adijcere uel adimere liceat, frustra illorum auctoritas allegatur, quorum audacia in praepuris iam olim damnata est. Quoties ergo Patres allegantur, ad primos illos recurrendam est, ut ab illis traditam fidei doctrinam firmiter teneamus, nec ab illa nos uilo praeuextu abduci patiamur. Sed de hoc in sequentibus plura dicentur.

Respondet enim huiusmodi Christus grauisimè, & hypocrisis uocat, non conuicti studio, sed uisum fororum impietatem se nequaquam latere, omnes intelligant. Et quia scribae erant, Isaie propheta testimonium adducit, quo simul ostendit, hanc ipsorum hypocrisis non nouam, sed auitam & ueteritatem esse, adeo ut olim prophetis quoque, cum illa negotiorum fuerit. Admonet autem sui exemplo, primum hypocrisis, traditionum inanium auctores siue propugnatores, publice arguendos esse, qui diuini errore liberentur, qui in illis religionem & salutem consistere putant: Deinde omnes contraeas fias de religione ex scripturis dirimi debere, quibus Dei uoluntas nobis manifestatur, quod apud Ioannem discretè monet, cum dicit: Scrutamini scripturas, &c. Quoad uero Isaie testimonium, quod in illis reprehendat, probe considerandum erit. Primum, Labijs (inquit) honorant me, cor autem mecul abest à me. Fidei professionem externam & hypocraticam intelligit, qua gloriabantur, &c.

mos h
riorib
doct,
rem
memer
bus fu
idem
ent
refue
parat
no L
mre p
prater
rum t
gi ten
Deo n
A
cuta
red
cat leg
ber.
lum
conue
Quo
ant
nibus
gra
homin
Christi

nos haberent à religione alienissimos. Alterum est, quòd vniuersa illorum religio hominum traditi-
 onibus nitetur. Id verò pulchre suis aduersarijs accomodat Christus, & mox evidenti exemplo
 docet, maiorem apud illos esse humanarum traditionum, quam præceptorum diuinorum auctoritas
 docet, sic in sequenti Sermone patebit. Hinc verò generalis doctrina peti debet. Vanissimam esse o-
 mnem religionem, in qua hæc duo habentur, hypocrisis nimirum & superstitio humanis traditionibus
 hæc suffulta. Primò enim Deum externis non indigere, nec illis coli posse, omnis scripturæ testatur. Psal. 50. 51.
 Idem nec nostro zelo delectatur, nisi quatenus verbi sui regula dirigitur, & externis omnibus obedi-
 entiam præferat, cuius rei evidens exemplum in Saule scripturæ proponit. Et Iudæos zelum Dei ha-
 bere Apostolus fatetur, sed eosdem salutis iacturam fecisse scribit, dum illo seducti, Dei iustitiam
 præsertant, suam verò ipsorum iustitiam stabilire conati sunt. Præterea corporalem exercitationem
 pietatis habere, idem Paulus monet, nisi quatenus fidei regende & cõfirmanda seruiat, quæ
 vero Dei verbo nititur; pietatem verò ad omnia vtilem esse ait, ut quæ vitæ cum præsentis tum fu-
 turæ promissiones habeat. Quid ergo de monachorum regulis & Papatu toto dicemus, in quo nihil
 præter externas sanctitatis ficta larvas & frigidissimas hominum superstitiosorum & ambitioso-
 rum traditiones esse videtur? Ita certe hæc sententia iugulatur, ut frustra nobis patres, Concilia, lon-
 gi temporis præscriptionem & principum regum, & auctoritatem obijciant, cum omnia ista coram
 Deo nullius pretij esse, Christus in præsentem refertur.

At quæ sit fortassis, quid de magistratum legibus & mandatis iudicari debeat, si hominum sta-
 tuta Deo probari non possunt, & num illis obedire fas sit? Vbi respondemus, questionem hanc non
 rectè hoc loco moueri, vbi non de politicis decretis, sed de fide & religione agitur. Quoad verò politi-
 cas leges, alia ex Dei verbo de sumptis sunt, & proinde pro humanis constitutionibus haberi non de-
 bent. Alia verò ordinis causa feruntur, pro vniuersiusq; gentis ratione, & circa res temporarias so-
 lummodo versantur, neq; vllum conscientijs laqueum aut scrupulum iniiciunt. Quibus etiam parère
 conuenit, cum ne seditionum auctores simus, tum quòd magistratus à Deo ordinatos esse constat.
 Quod si verò illi non contenti suis finibus in religione nouas leges statuunt, quibus verus Dei cultus
 aueritur aut impeditur, vel conscientie grauatur, tunc meminerimus Deo potius, quàm homi-
 nibus nos obedire oportere, & ita dandum esse Cæsari quod Cæsaris est, ut quæ Dei sunt illi inte-
 gra & iniolata maneat. Sed de his alibi commodius agetur. Discamus modo in religione, non ab
 hominum auctoritate pendere, sed iuxta Dei verbum illi seruire in spiritu & veritate per Iesum
 Christum Dominum nostrum; cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

De magistra-
 tum statutis
 & legibus.

1. Pet. 2.
 Rom. 13.
 Acto. 4. 5.
 Marc. 12.

Dicebat etiam eis: Sanè bene irritum facitis mandatum Dei, ut tradi-
 tionem uestram seruetis. Moses enim dixit: Honora patrem tuum &
 matrem tuam. Et, Qui maledixerit patri uel matri, morte moriatur. Vos
 autem dicitis: Si dixerit quispiam patri aut matri: Corban (id est, dono)
 quodcumq; ex me erit, iuuaberis. Et non permittitis amplius eum quic-
 quam facere patri suo, aut matri suæ, irritum facientes sermonem Dei
 traditione uestra, quam tradidistis: & similia eiusmodi multa facitis.

VT homini doctrina & institutio diligenti opus est, eò quòd per se non percipit ea quæ sunt
 spiritus Dei: Ita cum primis curandum est, ut doctrina hæc pura & sana sit, nec ullis homi-
 num figmentis corruptatur. Nam ut corpora nostra cibis quidem alijs sustentari oportet, isdem
 veri cibi, si venenati sint, exitum afferunt: Ita falsis hominum traditionibus animas iugulari con-
 stat, eò quòd illæ à Deo auocant, & multorum peccatorum causa sunt, ob quæ illius ira exardescit.
 Itaque de his multum in scripturis agitur, & Christus Iesus, qui nobis à Deo patre catholicus & irre-
 fragabilis æternæ veritatis & salutis doctor datus est, in præsentem de his disputationem grauissi-
 mam instituit. Cuius occasionem illi præbuerunt scribæ & pharisæi, qui discipulos ipsius violatæ pa-
 trum traditionis accusarunt, eò quòd manibus illorum ad cibum sumendum accessissent. Vidimus illic

Argumentum
 et usus præ-
 sentis loci.

